

VOLELA PLAVU BOJU

Džo Moler
02. januar 2006.

Veče je bilo tiho u stanu Vere Ilić. Njena kći Sonja sedela je za klavirom i svirala jednu divnu melodiju kao stvorenu za vino i sitne kolače. Na zidovima ukusno izabrane slike, a sa velikog prozora se vidi skoro ceo grad. Vera mi dosipa vino po ko zna koji put i ja po ko zna koji put ne odbih. Čutali smo i slušali klavirske sonate. Dugo smo čutali.

Venčala sam vas u Sabornoj crkvi onog divnog davnog avgusta, sećaš li se kume?

Sećam se, rekoh ja i uzeh jednu puslicu, nalik na balerinu obučenu u venčanu haljinu. Gledao sam je tako belu i slatku i spustih je na sto. Zatim uzeh čašu sa vinom i ispih dobar gutljaj.

Izглеda da vas nisam dobro venčala, nisam bila srećne ruke, reče Vera tiho i zamišljeno, kao da žali za nečim. Ja sam je slušao i u onoj pusli videh nju kako stoji pred oltarom i gleda me onim njenim plavim očima koje su mi nesebično obećavale sreću. Bio sam neuhranjen, bez para i posla, a ona iz dobre niške porodice i zaljubljena po prvi put. Sveštenik je radio svoj posao, ja bih je s vremena na vreme pogledao i uvek se sreo sa njenim divnim zaljubljenim pogledom.

Nije posle tog venčanja bilo zadugo lepe mlade kao što je bila ona, reče Vera. Nije, promumlah ja, iako nisam ni znao jer sam otišao u beli svet.

Ludo te je volela. Ja ne znam ni jednu iz moje generacije koja je toliko bila zaljubljena kao ona. Da li si je ti voleo Džo?

Jesam, rekoh bez razmišljanja i sam sebe iznenadih brzim odgovorom. Reč mi je izletela kao lasta iz gnezda i iznenadila me. Jesam, ponovih sada onako, pošto sam razmislio. Mnogo sam je voleo. Podigoh pijan od vina, nežno i polako u visinu usana onu lepu i slatku puslicu i poljubih je. Vera me je gledala i brisala oči maramicom.

Još uvek stanuje u zgradi preko puta moj Džo, onaj prozor sa lepim plavim zavesama. Gledao sam zamišljeno u taj prozor koji nije bio daleko i polako pio vino.

Uvek je volela plavu boju kumo. Uvek. Da, Džo, još uvek voli plavu boju.

I šta još voli, je li kumo, šta je zavolela svih ovih godina dok sam ja plovio tuđim morima. Zavolela je njega, decu, svoj stan, pozorište, ponekad stane ispred pozorišta, kao da čeka nekog, a samo ja znam koga to čeka.....onako za trenutak, da joj prođe želja.

A ti kume?

I ja stanem ispred pozorišta, kad god dođem, stanem, koliko da mi prođe želja kumo. Podigoh onu puslicu i poljubih je još jednom dok mi je Vera punila čašu sa vinom.

Njena ćerka Sonja svirala je na klaviru melodiju iz filma Doktor Živago dok sam ja gledao u onaj prozor sa plavim zavesama i neprimetno plako....

03. januar 2006.

Padala je kiša. Ulicom pobeđe, ispod velikih suncobrana prodavci semenki pekli su kestene. Reka je bila mutna a tvrđava prazna. Tu i tamo prošla bi poneka prljava kola, kao da traže skloniste od sivila u koje je dan uvio čitav

Džo Moler

Živi i radi u Njujorku.

Po profesiji moler, rođeni je pisac, a u duši nostalgičar.

Ilustracija:
Vladan Nešović

grad.

Stao sam pored spomenika u centru grada. Gde otići? Gde? Danas nigde nisam pozvan, nikog nisam sreo, nikog prepoznao. Šta sad? Da li je ovo kraj mog boravka u gradu, ili bar kraj onog dela boravka u kome je tu i tamo bio po neki doživljaj i susret koji se čak može zapamtiti? Stojim u centru, još uvek rominja ova novogodišnja kiša i ja kisnem sa predumišljajem.

Dugo sam tako stajao dok su prazni autobusi prolazili pored mene praveći krug po gradu. Tako sam se i osećao...

Udoh u jedan od njih. Sada je već bilo toplije i ja gledah kroz prozor. Autobus je kružio i ja u njemu. Grad uvijen u sivilo nije nas ni primetio, ni prepoznao.

Uvukoh se u sedište, ispružih noge, a ruke nabih duboko u džepove.

Strenger in the night...pevao je Sinatra sa tranzistora koji je visio iznad glave vozača autobusa. Prolazili smo jednom dugom i mračnom ulicom punom ogolelih kestena.

Strenger in the night, ponavlja je Sinatra. Tako sam se i osećao.

05. januar 2006.

Mrzim vas, bre, Amerikanci, iz dna duše vas mrzim i kad bih mogao spalio bih tu Ameriku i Englesku, i sve bih vas bre u pepeo pretvorio. Toliko sam ljut na vas. Kad su gorele one dve zgrade u Njujorku, ja sam se radovao. Uh što ne izgori ceo Njujork, mislio sam, da vide i te američke drčne g..... kako je nama bilo kada su padale bombe po Srbiji ubijajući nevine ljude i nerođenu decu. Strašan je to greh kad ubiješ dete koje se spremalo da živi na ovom svetu, razumeš bre, Amerikanac, a?

Razumem Goranac, razumem. Kažem ja i srčem bozu u jednoj zabačenoj niškoj

poslastičarnici. Goranac Šaban, vlasnik poslastičare i moj drug iz vojske se rasplinuo i kritikuje Ameriku i Englesku, a i mene, zaboravivši da smo nekada davno u pograničnoj kasarni u Strumici služili zemlji i narodu i delili krevet u vojničkoj spavaoni. Ja sam spavao na donjem krevetu, a on na gornjem i posle svake pijanke u gradu, strahovao sam da se Goranac ne upiše i istušira me na mom ležaju ispod njegovog. Nije se promenio, unosi mi se u lice baš kao i tada kada bismo se napili u hotelu Eksperanto i raspravljali o svemu i svačemu pa i politici. Jednog dana mrtav pijan isto ovako mi se unosi u lice pričajući da Šiptare treba pobiti jer u suprotnom oni će nas. Trba ih sve oterati u Albaniju, vikao je on dok su ga Šalja i Mehmedi, iz minobacačkog voda, začuđeno gledali. Sada se okomio na Amerikance i Engleze, a ja ga slušam i hladan, baš kao ona boza, gledam bez emocija. Ovih godina posle bombardovanja, kad god bih došao u zavičaj, sličnih monologa bilo je na pretek i ja sam slušao, trudeći se da ne razmišljam o tome. Velike sile su uvek radile ono što naume, a male zemlje plaćale danak tih velikih igara. Šta se iza te zavese svetskih zbivanja ustvari dešava nisam znao, znao sam samo da ovaj narod ovde nađe uvek nekog da optuži i to mu je bio ventila da lakše podnese svoju nesreću i muke, nametnute okrutom rukom sudbine.

Mrzim ih Džo , mrziiiiiiiiiiimm...

Šabane, koliko imaš dece? Pokušavam da skrenem sa već dosadne teme.

Pet komada, kaže on, kao da mu je krivo što skrećem na temu koja mu se baš nije svidela. Pet imam, hvala Bogu. Tri sina i dve ćerke. I niko ne radi. Nikooooo. Samo ja i žena. Oni kao pet trutova samo troše pare i po ceo dan traže čas ovo, čas ono. A šta može da se zaradi prodavajući bozu i baklave, šta? a? Šta

može da se zaradi, je li Džo, ajde ti si Amerikanac pa znaš, vi sve znate, mnogo ste pametni. A naročito znate da bacate bombe na obične ljude i da rušite kuće. Mrzim vas, bre, mrzim! Bog će da vas kazni. Nemoj da vas kunem sad pred Badnje veče, nemoj. A kleo bi vas, da nisi ti tamo u tu Ameriku i tvoja porodica, samo zbog vas neću, a i zbog Božić. Goranac se prekrsti pobožno.

A Šta kažeš, ne rade?- opet ja teram na drugu stranu.

Ne rade Džo, idu po internet kafane i igraju igrice, iako su već matori momci i devojke i samo traže pare. Daj pare Šabane, daj pareeeeeeee. Pa idite pa zaradite, kažem im ja, a oni meni kažu da je zemlja u krizi i da nema posla. I tako u krug, daj pare Sabaneeeeeeee.

Dodijalo mi to. Pet usta, plus ja i žena, sedam gladnih usta, a ja imam ovu malu poslastičaru i to je sve. Uh, što vas mrzim, bre ,Amerikanciiiiiii!

Pa što im ne otvoriš još po koju poslastičaru, svakom po jednu, i rešio si stvar?

Ti si lud Džo ili za...avaš. Odakle mi bre pare, nemam. Sa biciklu idem svaki dan do kuće, nosim ručno sve Što treba za radnju.

Gadno i jadno.

Dođi kod mene, trebaju mi moleri, rekoh mu ja malo u šali, a malo i zbilja.

Znaš valjda da krečis, to je bar prosto?

Znam, gleda me Šaban zamišljeno. Znam, sigurno. Valjak umočim u farbu, pa trljam po zidu i to ti je to. Jel' tako i u Ameriku?

Baš tako, nikako drgačije.

Pa pomozmi mi da dođem tamo da radim, pomozmi, bre, družje iz vojske. Drugovi iz vojske, to su najbolji drugovi. Prdeli smo zajedno u istu spavaonu, napijali se u istu kafanu, gurali top uz ono brdo , kako li se zvaše?

Popčevo.

Tačno, Popčevo. Pa jel'šmožeš da mi pomogneš da dođem u Ameriku i radim bar jedno godinu dana, a? Je li nisandžijo na topu?!

Mogu pomoćniče nišandžije rekoh mu ja i drugarski ga udarih u rame.

Samo ima jedan problem, Šabane, ima jedan veliki problem, ti čoveče mrziš Amere, kako ćeš sad da radiš za njih? Kako da to izvedemo?

Šaban me gleda zamišljeno i čuti, a zatim kao da se setio kaže; Slušaj, nišandžijo, ne mrzim ja američki narod, jok, majke mi, ljudi kao mi. Bore se da prežive baš kao i mi.

Vredni, poštenji, to nije baš kao i mi al' nema veze, a što ja da mrzim trista miliona ljudi, nemam bre Džo ja toliko mržnje u sebi za toliko narod, ja samo nekoliko njih mrzim, razumeš. Nekoliko, oni krivci, a narod ko narod, ne mrzim. Luis Amstronga i Gari Kupera i Raketel Velč obožavam. Nego, kako mi to da izvedemo, a? Jedno godinu dana samo da skupim malo lovu i otvorim još jednu radnju. Moraću da razmislim. Kažem ja i kao razmišljam.

Dobro, misli ti Džo, idem ja da donesem bokal boze, znam da voliš, i još šta? Očeš još nešto?

Donesi kafu, rekoh i potražih cigarete po džepovima.

He, moj ratoborni drugar iz vojske, Šaban, a znam ga dobro, taj ni mrava ne bi zgazio. Uzgred, ima najbolju bozu u Nišu, a to je već nešto.